

Tämä on rinnakkaistallenne.

Rinnakkaistallenteen sivuasettelut ja typografiset yksityiskohdat *saattavat poiketa* alkuperäisestä julkaisusta.

Julkaisun tekijä(t): Schroderus-Salo, Tanja

Julkaisun nimi: Kiinnostus ultraäänitutkimuksia kohtaan vei sonograaferin uralle

Julkaisuvuosi: 2019

Versio: Julkaistu versio

Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Schroderus-Salo, T. (2019). Kiinnostus ultraäänitutkimuksia kohtaan vei sonograaferin uralle. *Radiografia*, 41 (3), 6-7.

Ultraäänitutkimus
Oulun yliopistollisessa
sairaalassa

Kiinnostus ultraäänitutkimuksia kohtaan vei sonograaferin uralle

Minna Heiskanen ja Jussi Rautio toimivat sonograafereina Oulun yliopistollisessa sairaalassa. Työ edellyttää itsenäisyyttä, vastuunkantoa ja jatkuvaa uuden oppimista.

Minna Heiskanen innostus sonograaferin työhön syttyi jo kauan sitten. Toimiessaan ultraäänihoitajana kiinnostus ultraäänitutkimuksien tekoon vain kasvoi ja nyt unelmista on tullut totta.

Jussi Rautio taas halusi edetä työnurallaan ja sitä vahvisti toisen sonograaferin vahva suositus.

Sonograaferin työnkuvaa tukee itsenäinen työote, päättäväisyys ja kärsivälli-

Sonograaferin hyödyntäminen päivystyksessä on uutta ja aluillaan olevaa.

syys. Liikunnalliset harrastukset ja omasta kunnosta huolehtiminen ovat hyödyllisiä, koska ergonomia on hyvin keskeisessä roolissa. Minna Heiskanen kuvailee sonograaferin oppimiskäyrän olevan pitkä ja loiva, se on vähitellen oppimista.

Ensimmäinen asia sonograaferina on oppia tunnistamaan normaali löydös. Sen jälkeen osaaminen lähtee syvenemään ja kyky tunnistaa epänormaali löydös vahvistuu. Heiskanen on saanut arvokkaan neuvon pitkän uran tehneeltä kollegalta: ”Muista aina, jos lamppu syttyy päässä, niin se on merkki, että kannattaa konsultoida”. Sonograaferin työssä tärkeitä ovat oma intuitio ja potilaan kertomat oireet, kuten kipu. Tarvittaessa konsultoidaan radiologia.

Laadukas koulutus tärkeää, mutta tekemällä oppii

Koulutus tapahtuu pääasiassa työpaikalla, mikä koetaan todella arvokkaana asiana, ja mikä tekee toiminnasta laadukasta ja varmaa. Minna Heiskanen ja Jussi Rautio ovat tehneet ultraääniharjoittelunsa Oulun yliopistollisessa sairaalassa. Minna on opiskellut Oulun ammattikorkeakoulussa ja Jussi Metropolissa. Molemmat kertoivat koulutuksen olleen laadukasta ja monipuolista. Kuitenkin kehittämis-kohteiksi molemmat totesivat anatomian opetuksen syventämisen, varsinkin ultraääni- ja topografisen anatomian sekä työpajaopetuksen lisäämisen. Pienenä vinkkinä he esittävät myös etäluentoja, eli enemmän virtuaalioppimista. Lisäksi heitettiin ilmaan pieni toive, että sonograaferin koulutus toteutettaisiin ylempänä ammattikorkeakoulututkintona (YMAK). Kuitenkin molemmat ovat yhtä mieltä siitä, että vain tekemällä itse tutkimuksia

sonograaferiksi kasvaa ja oppii.

Työ koetaan hyvin itsenäisenä. Se vaatii itsenäistä päätöksentekokykyä ja kykyä kantaa vastuuta. Avaruudellisesta kolmiulotteisuuden hahmottamisesta on hyötyä, samoin pianonsoittajan käsistä. Toisella kädellä liikutellaan anturia ja toisella käytetään koneen näppäimiä, samalla pitää nähdä tutkittava elin oikealla tavalla. ”Ergonomiaa ei voi tarpeeksi korostaa”, Minna toteaa. Hän on hakenut omat työskentelytavat itselleen sopiviksi ja suosittelee sitä jokaiselle.

Minna ja Jussi tekevät vatsanpeitteiden, tyrien, olkapään ja alaraajalaskimoiden ultraäänitutkimuksia. Tutkimusprojekteissa mukana olevat sonograaferit tekevät polven ja lonkat alueen ultraäänitutkimuksia. Jussin mielestä tyypillistä työpäivää ei ole, vaikka tutkimusrepertuaari on tarkkaan määritelty. Työpäivät ovat vaihtelevia, yleensä tutkittavana on 13–15 potilasta päivässä. Työlistat voivat olla hyvin täynnä, joten työpäivä voi tuntua raskaaltakin, mutta on myös kevyempiä päiviä, jolloin tehdään enemmän kontrollitutkimuksia. Toisaalta vaihtelua tuo myös tutkimuksen luonne, tehdäänkö tutkimus ajanvarauksena vai päivystykseenä.

Sonograaferit kiertävät työyksikössään myös muilla osaamillaan modaaliteeteillä. Ultraäänitutkimuksia tehdään 2–4 päivänä viikossa.

”Ultraäänitutkimuksia pitää tehdä paljon, että oppii ja kehittyi työssään”, Minna toteaa. Hän on tehnyt sonograaferin työtä viisi vuotta ja oppii koko ajan jotain uutta, mikä on yksi työn suola ”Voidaan puhua elinikäisestä oppimisesta, sillä laitetekniikkakin menee eteenpäin huimaa vauhtia”, hän jatkaa.

Sonograaferina päivystyksessä

Sonograafertoiminnassa on haastatteluvien mielestä kehittämisen varaa. Esimerkiksi sonograaferin hyödyntäminen päivystyksessä on uutta ja aluillaan olevaa. Minna ja Jussi ovat saaneet positii- vista palautetta, varsinkin radiologeilta. He ovat myös itse tykänneet työskennellä sonograafereina päivystysröntgenissä. He myös mielellään laajentaisivat tutkimus- valikoimaansa, esimerkiksi kaulan alueen ultraääniin.

Sekä lähettävät yksiköt että oma työyhteisö ovat ottaneet sonograaferit hyvin vastaan. Asema työyhteisössä on varmastiikin hyvä niin kauan kuin sonograaferit tekevät laadukkaita tutkimuksia. ”Laadukkaita tutkimuksia pystyy tekemään niin kauan, kun työskentelyolosuhteet ovat kunnossa”, toteaa Jussi. Minna lisää, että sonograafereiden asemaa vahvistaa myös radiologien tuki, joka on heille erityisen tärkeää. Radiologia on voitava konsultoida matalalla kynnyksellä. Yhteistyö muiden ammattiryhmien kanssa on toiminut asiallisesti.

Minna Heiskanen ja Jussi Rautio toteavat lopuksi, että sonograaferin ammattia voitaisiin tuoda enemmän esille ja markkinoida sitä hyvänä lisänä röntgenhoitajan työnkuvaan. Lisäksi he heittivät ilmaan ajatuksen yrittäjyydestä. Aika näyttää, voivatko sonograaferit toimia tulevaisuudessa myös yrittäjinä.